

स्वप्न जातक बाखँ

अनुवादकः

भिक्षु बोधिसेन

स्वप्न जातक बाखँ

प्रकाशिकाः

उपासिका लक्ष्मी नकःमि

दुंगबही, नयाँ सडक, काठमाडौं

प्रकाशिका:

उपासिका लक्ष्मी नकःमि

अनुवादकः

भिक्षु बोधिसेन

विक्रम सम्वत - २०४५

बुद्ध सम्वत - २५३१

ईस्वी सम्बत - १९८८

मुद्रकः- शाब्दा प्रिन्टिङ्ग प्रेस, २१३ न्हूसाल, धर्मपथ

निगू शब्द

स्वप्न जातक बाखँ छल्पोलपिनि म्ह्योने तय् दुगु हर्ष या खँ खः । थुगु सफुती जि जातक कथाय् दुगु हिन्दि भाय्या बाखँ अनुवाद यानागु जुल । जातक बाखँ ब्वनि वलय् व न्यनि बलय् भापालं खँ थुया वइगु व बोध जुइगु जुया च्वन । बाखँ न्ह्यागु उमेरयानिसनं न्यने यःपि दुगु जुया च्वन ।

कर्म व फलया प्रति विश्वास याकेत वा यायेत बाखँ न्यनेगु अनिवार्यं खः घाय्गुलि लिचिला च्वने मालिथे मच्चं । बुद्धया समय् सुकर्म याना स्वर्गे वंपि यक्व दु । दुष्कर्म याना नर्के वंपिनं दु । तर विशेष कथं लुमंकेया निम्नि दुष्कर्म याना नर्के वना जन्मकार्प देवदत्त, नन्द माणवक, नन्द राक्षस, चिञ्चमान व सुप्पबुद्ध खः ।

जातक बाखँ शुरू जुइगुहे भगवान् बुद्धया जीवमान कालय् छुं छगु विषय्या कारणयात कया वस्पोलं जातक बाखँ कना विज्याइगु जुया च्वन । जातक वाखनय् क) वर्तमान बाखँ घयागु बुद्धया जीवमान कालय् जुया च्वंगु घटनात्मक बाखँ खः । ख) अतीत बाखँ घयागु उगु वर्तमान विषय्या खँयात कया स्वाका कना विज्याइगु पूर्व काल वा पूर्वजन्मया बाखँ खः ।

बाखँ ब्वना वा न्यना थःतःनं दुःख जुइगु कारणयात सिइका, परयातनं दुःख जुइगु कारणयात सिइका, थःतःनं

सुख जुइगु, परयातनं सुख जुइगु कारणयात सिद्धका वा थुइका
कायेत वाखँ नं अवश्य रयवा विइ ।

श्री ज्वारमान उपासक वाखँ ब्वनेगु व न्यनेगु साप योह्य
खः । वयकः छह्य बुद्ध धर्मय् श्रद्धा व विश्वास दुह्य खः ।
वयकं थःगु बुद्धि वलय् दच्छि छकः भिक्षुसंघ, भनागारिकापि व
थःथितिपि निमग्त्रणायाना बुद्ध पूजा सहित दान प्रदान याना
पुण्य सञ्चय यायेगुलि सत्साहितह्य उपासक खः । वयेकः छकः
थःगु श्रद्धा कथं अस्थाई श्रामणेर नं जुया दि धुकल । अन्तय
वयेकः रोगी जुया वासःया उपचार यायांःहे असमयकथं
थुगु लोक त्वःता परलोकय सदासदांया लागि सकसितं
खत्रयेका त्वःता काल । वयकःयात सुख स्वगादि व निर्वाणपद
लाभ जुयेमा ।

प्रुफ स्वयेगुलि गुहालि विया विज्याह्य उपासक
खास्तीमान शाक्यजु यातनं दुनुशलं धन्यघाद दु ।

भिक्षु वोधिसेन
वोधिचर्या विहार
वडा नं. ६ वनेपा
नेपाल

स्वर्गीय श्री ज्वारमान नकःमि

जन्मः वि.सं. १९९६ भाद्र द्वादसी

मृत्युः वि.सं. २०४३ सकिमह्ना पुत्नी

स्वर्गीय ज्वारमान नकःमियोगु निर्वाण कामना यासें थ्व सफू

धर्मदानया रूपं दे छाना च्वना । उपासिका लक्ष्मी

नकःमि सहित सपरिवार

दुगंवही, नयाँ सडक, काटमाडौं ।

४८१. तक्कारिय जातक

“अहमेव दुब्भासितं भासिं बालो ... .. थव शास्तां

जेत्तवनय् विहार याना विज्याबले कोकालिक भिक्षुया उद्देश्य कया आज्ञा जुया विज्यात ।

क) वर्तमान बाखें

छन्दु वर्षावासया समय् निह्य अग्रश्रावकपिं (सारिपुत्र व मौद्गल्यायन) भिक्षु सघया समूहं अलग्ग जुया एषान्तय् चवनेगु इच्छां शास्तायाके वचन कया कोकालिक राष्ट्रय् भिक्षु कोकालिकया विहारय् चवनेत विज्यात ।

वसरोलरि कोकालिक याथाय् विज्याना धाल - “आयुष्मान् ! छंगु पाखें जिमित. जिमि पाखें छन्त सुख दे । उके थवः वर्षावास स्वलातक जिपिं छंगु विहारय् चवने ।”

कोकालिकं प्यन - “आयुष्मानपिं ! जिगु पाखें छत्पे ल-रित छु कथं सुख दे ?”

अग्रश्रावकपिस धयाविज्यात - “आयुष्मान् ! यदि छं थन चरंपिं सुजातनं निह्य अग्रश्रावकपिं थन वर्षावास चवना विज्यागु दु, धका मधासा जिपिं थन छंगु पाखें सुख पूर्वकं चवनय् दुगु जुई ।”

अनय् छत्पोलपिनि पाखें जित छु सुख दै ? धका
कोकालिकं न्यन ।

“जिमिसं छन्त थ्वः वर्षावास स्वला तक धर्मया खँ
व्वंके, धर्म उरदेश कने । थ्वहे जिमि पाखें छन्त सुख बियागु
जुइ ।”

अथे खःसा छत्पोलपि थन यथा विचारं विहार याना
बिज्याहुं धका धया बांलाक उतमकथं शयनासन लाया बिल।
वस्पोलपि अन विहारय् ध्यान सुखय्, सुख पूर्वकं चवना
बिज्यात । वर्षावास सिधय्त्रं वस्पोलपिसं धया बिज्यात -
आयुष्मान कोकालिक ! जिपि थन छंगु द्वारां सुख पूर्वकं
चवने धुन । आः जिपि शास्ताया दशन याः वने । कोकालिकं
ज्यू धका स्वीकार यान । कोकालिकं वस्पोलपित भिक्षाटनया
निमित्त लिक्कसं च्वंगु गामय् नापं चवना यकल । भोजन
सिधय्का वस्पोलपि उगु गामं गिहाँ विज्यात । कोकालिकं
वस्पोलपित बिदा बियालि अन च्वंपि मनुतय्त नाप लावना
घाल - “उपासकपि ! छिपि मनु जुया नं पशु समान खः ।
छाय् धासाः भगवान बुद्धया निह्य अग्रश्रावक शिष्यपि थन
लिक्कसं च्वंगु विहारय् स्वलातक चवना विज्यातनं छिमिसं
छुं मस्यू, आः वस्पोलपि शास्ताया दर्शनार्थं गिहाँ विज्याय्
धुकल ।

उपासकपिस घाल - “भन्ते ! छपिसं जिमित छाय् धया
बिमज्याना ! धका धया इमिसं अग्रश्रावकपित दान यायेत
धयः, विकं, वास व वस ज्वना काचाकाचां अग्रश्रावकपि
नाप लाः वन । इपि वंगु खना कोकालिकं विचा यात -

वस्पोलपि अल्पेच्छुक व सन्तोषिपि खः, दातापिस दान व्युगु
वस्तु वस्पोलपिस मकासें जित बिया बिज्याइ धका उपासकपि
नापहे वन ।

उपासकपिसं अग्रश्रावकपि नापलाना वन्दना याना
निवेदन यात - “भन्ते ! जिमित क्षमा याना विज्याहूँ ।
छल्पोलपि अग्रश्रावक धका जिमिसं ह्यःसिके मफुत थौं
काकालिक भन्ते जिमित धागुलि छल्पोलपि ह्यःसिल ।
जिमिगु प्रति कनुकम्पा तथा थ्वः वास व वस ग्रहण याना
विज्याहूँ ।

अग्रश्रावकपिस बिचा याना बिज्यात - थ्व दान वस्तुत
कोकालिक भिक्षुया कारणं प्राप्त जुगु धका सिइका थःह्यः
सिननं दान मका, कोकालिक यातनं व्यू धका वस्पोलपिस
धया बिमज्या । उपासकपिसं प्रार्थना यात - “भन्ते ! आः
थ्वः दान वस्तु स्वोकार याना बिमज्यासानं जिमि प्रति कृपा
तसें थन हानं लिया बिज्याहूँ ।” स्थविरपिसं इमिगु प्रार्थना-
यात स्वोकार याना शास्ता याथाय् थ्यंक बिज्यात ।

कोकालिकं विचायात - थुपि स्थविरपिस थःह्य सिननं
दान मका, जित व्यू धकानं मधा । थथेहे विचा लुइकु लुइकुं
वस्पोलपिनि प्रति वैर भाव उत्पन्न जुल । स्थविरपिसनं
शास्ताया दर्शन व वन्दना याना छुं दिन सक शास्ता नापं
चवना बिज्यात । स्थविरपिस छम्हुया दिने थः थः शिष्य
मण्डल न्यास न्यास भिक्षुपि अर्थात् दोछी भिक्षुपि मुंका
इपिनापं चारिका याः यां कोकालिक राष्ट्र्य् थ्यंक बिज्यात ।
वस्पोलपि अन थ्यंक बिज्यात धैगु खबर उपासकपिस सियेका

इपि लः स्वः वना, स्वागत याना कोकालिकया दिहारण तये
यंका ह्लिया ह्लिःथं महान सत्कार पूर्वकं आपालं दानिय
सामग्रीत दान प्रदान याना च्वन । उगु दानिय सामग्रीत
स्थविरनापं वपि भिक्षुपिस इना बिइबलय् थः नापं वपि
भिक्षुपित जक इना बिल । अन च्वंहा कोकालिक यात मव्यु
स्थविरपिसं कोकालिक यातनं भाग व्यू धका घया बिमज्या ।
कोकालिक यात दानया वस्तुइ भाग मदुगुलि स्थविरपित
निन्दा याना हल । सारिपुत्र च मोद्गल्यान पापेच्छुक खः ।
ह्लापा जुसा दान व्युगु वस्तु स्वीकार मया, भाः वहे वस्तु
स्वीकार याना च्वन । इमिगु इच्छायात पूण याये फं मखु ।

स्थविरपिसं धिचा याना बिज्यात - थ्व जिमिगु कारण
यात कया नुग हाकुइका उगुं थुगुं हाला जुल । अथे नुग
हाकुका हाला जुगुलि वस्पोलपिस थः थः मण्डल सहितं लिहाँ
बिज्याय्त तैयार जुल । वस्पोलपि लिहाँ बिज्याइगु उपासक-
पिसं सियेका अनसं च्वनेत वस्पोलपित उपासकपिस आग्रह
व प्राथना यात ।

उपासकपिस प्राथना याना च्वंबलय् दृह्य भिक्षुं घाल--
उपासकपि ! स्थविरपि भाः गन च्वना बिज्याई ? छिमि
कुल विश्वासिह्य कोकालिक भिक्षु थ्वस्पोलपि थन च्वना
बिज्याइगु यात मयेके धुं कल । थुगु खं न्यना इपि सकलें
कोकालिक भिक्षु दुषाय् वना धाः वन - "भन्ते ! वस्पोल
अग्रथ्र वकपि थन च्वना बिज्याइगु छपिसं सह याये मफुत ?"
यदि वस्पोलपि थन च्वना बिज्याइगु सह याये फुः खः धैगु
जुना छपि वस्पोलपि नाप लाः बिज्यान क्षमा पवना थन

लित्त्त व्वना ह्या बिज्याहँ । मखु धैगु जुसा छपिं थन मच्चसे
थःत योग्यगु थाय् स्वया बिज्याहँ । उपासकपि वया हाः ँगु
कारणं ग्याना स्थविरपित्त प्रार्थना यायेत वन । स्थविरपित्त
नापलाना, लिहँ विज्याकेत प्रार्थना यात ।

स्थविरपिस घया विज्यात - “आयुष्मान ! जिपिं आः
लिहँ वये मखुत, छ लिहँ हँ घका वस्पोलपि थःगु लँ लिना
बिज्यात । कोकालिकं वस्पोलपिस्त लित्त्त व्वना ह्ये मफुगुलि
याकचा बिहारय् लिहँ वल ।

उपासकपिस न्यन - भन्ते ! छपिसं स्थविरपिन्त लित्त्त
व्वना ह्या बिज्याय् धुनला ?

कोकालिकं घाल - उपासकपिं ! जि वस्पोलपिस्त लित्त्त
व्वना ह्येत असमर्थं जुल ।

उपासकपिस विचा यात - यदि थजाह्य पापी भिक्षु थन
च्चंचन धासा सदाचारी भिक्षुपि थन च्वना विज्याय् फँमखु ।
थन थ्रयात्त तय मजिल, घका उपासकपिसं घाल - “भन्ते !
छपिं थन च्वना बिज्याय् मते । छपिनि निमित्त थन आः दु
हे दे मखुत । इमिगु पाखें अनादर जुगुलि थःगु पात्र चीवर
कया जेतवनय् शास्ता यायाय् वना खः कः बन ।

“भन्ते ! सारिपुत्र व मौद्गल्यायन पापीपि खः । पाप
इच्छाया वशीभूतपि खः ।

शास्तां घया बिज्यात - कोकालिक ! छं इमित्त्त अथे
आरोप लगय् याये मते । सारिपुत्र व मौद्गल्यायनया प्रति
श्रद्धावानह्यः जु । इपिं सदाचारीपि खः घका छं समके जु ।

“मन्ते ! छपिसं थः अग्रश्रावकपिन्त विश्वास याना बिज्यात । तर थुंरि पापीवि खः थुमिसं सुनां मखंक सुलासुला पाप कर्म याइगु जि प्रत्यक्ष थनागु दु ।”

शास्तां वैत स्वक तक स्थविरपिन्त आरोप लगे याये मज्जू, धाय् मज्जू धका धया बिज्यातनं व माने मजू । अले काकालिक अम दना वन । व अनं दना वने साथं वयागु ह्यय् तूःपाय् गोगु कै खने दया वल । उगु कै क्रमशः वढे जुजूं बेल्ल प.य्ग्गु तः तः ग्वः जुया पाके जुन । पाके जुगु कै तज्याना ह्लिः व हि वाः वल । उगु वेदना यात सह याये मफ.या ढाह जुइका छट्टाट्य् जुजूं जेतवनया ध्वाकाय् ग्वारा तू वन ।

“कोकालिकं अग्रश्रावकपिन्त मख्गु कथं निन्दा यात्” धयागु खं ब्रह्मलोक्यं नं थ्यन । वया उपाध्याय् जुया च्वंहा तुदु धयाह्य ब्रह्मां सिइकल । ब्रह्मां बिचा यात - जि वना वयात ख न्यका स्थविरपिके क्षमा पवके । थुगुहे विचारं वस्पोल मनुष्य लोक्यं विज्याना आकाशय्सं च्वना कोकालिक यात धया बिज्यात-- “कोकालिक ! छं तःधंगु अपराध यात् । छं अग्रश्रावकपिन्त लय्ताय्का क्षमा पवं हूँ ।

कोकालिकं न्यन - “छपिं सु ?”

ब्रह्मां धया बिज्यात - “जि तुदु धयाह्य ब्रह्मा खः ।”

कोकालिकं धाल - छपिं अनागामी जुया बिज्याय् धुंकल धका भगवानं धया बिज्यागु मखुला ? छपिं हानं थ्वः लोक्यं मखुत धका भगवानं धया बिज्यागु दु । उकें छपिं छह्य मेह्यहे यक्ष जुइ ।

वं ब्रह्मायानं खँ मन्यं । ब्रह्मां धया बिज्यात "यदि जि धयागु खँ मयंसा, छंगु खँ छन्तहे फल बिइ" धया थःगु शुद्धावासय् हे लिहाँ बिज्यात । उगु हे पाप कर्मया फलं कोकालिक भिवु मरणं लिपा पद्म धयागु नर्कं लोकय् वना जन्म काल ।

कोकालिक पद्म नर्कय् जन्म जुगु सहम्पति महाब्रह्मा सियेका तथागतयात कना बिज्यात । तथागतं भिक्षुपित कना बिज्यात । भिक्षुसि धर्ममभाय् वयात निन्दा याना खँ ल्लाना च्वन । उगु खँ ल्लाना च्वंगु तथागतं सियेका आज्ञा जुया बिज्यात - "भिक्षुसि ! कोकालिकं साङ्गिपुत्र व मौद्गल्यायन भित निन्दा यात । वं थःगु म्हुतु यात संयम याना तये मफुगुलि पद्म नर्कय् वने माल । वं आः महानगु दुःख कष्ट भोग याना च्वन । वं थुगु जन्मय् जक म्हुतुयात संयम मयागुलि दुःख सिये दागु मखु पूर्व जन्मयनं थःगु म्हुतुयान संयम याना तये मफुगुलि याना दुःख स्यूगु दु धका पूर्व जन्म-या बाखं कना बिज्यात ।

ख) अतीत बाखँ

पूर्व कालय् वाराणासी ब्रह्मदत्तं राज्य याना च्वंबल्य िंगल वर्ण याह्य राज पुरोहित छह्य दु । वया थाः म्हुतुं छ्वाहाँ पिहाँ वः । व थें जाम्ह मेह्य ब्रह्म दह्यनं दु । पुरोहितया मिसा उह्य ब्रह्म लिसे सम्पर्कं तया अनाचारी जुया सना च्वन । पुरोहितं थः जहानह्य व्यभिचारी जुया सना जुगु सिइका सदाचारय् च्वनेत बारम्बार समके याका च्वन । तर न्ह्याक्व हे धासानं समके याकानं खँ मन्यगु कारणं

पुरोहितं विवा यात - जिःह्यः मिसायात जि खँ थ्यंके मफु ।
 थ्व पिङ्गल यात जि थहासिननं स्याय् मज्यु । थ्वइत स्यायेत
 जि छगु उपाय द्वारां स्याना छ्वये मालि धका मति तथा वेंत
 स्याना छवयेत छगु उपाय लुइकल । उगु उपायकथं, छन्हूया
 दिनय् पुरोहित राजा याथाय् वना धाल-- “महाराज !
 छत्रोलया नगर सारा जम्बु द्विपया नगर स्वयानं प्रधान
 नगर खः । छपिं दकलय् श्रेष्ठहा राजा खः । तर छपिं
 दकलय् श्रेष्ठहा राजा जुया विज्यासां, छपिनि नगरया दक्षिण
 द्वार ठीक जुगु मखु । अमङ्गलिक जुया च्वन ।”

महाराजं न्यना विज्यात-- “आचार्य ! जिगु नगरया
 दक्षिण द्वार अमङ्गलिक जुसा, मङ्गल यायेत जि छु याये
 मालि ?

पुरोहितं धाल - “महाराज ! पुलांगु द्वार (धवाका)
 यात न्हूगुकथं दयेका मङ्गल जुइगु ज्या याये मालि ।”

महाराजं न्यना विज्यात - “मङ्गलिक यायेया निमित्त
 छपित छु छु चीजया आवश्यक जुई ?”

“पुलांगु धवाका लिकाना, मङ्गल जुइगु सिः कया हया,
 नगरयात रक्षा याइनि भूत तयेत बलि बिया मङ्गल नक्षत्रया
 समय् स्वया न्हूगु धवाका तये मालि ।” धका पुरोहितं राजा
 राजा यात धाल ।

‘ छपिसं स्वया गय् याये माःगु खः याना विज्याहुँ” धका
 राजा भाजा बिल ।

उबलय् राज पुरोहित याथाय् बोधिसत्व तबकारिय
 विद्यां सयेका वयाहे शिष्य जुया च्वन । पुरोहितं पुलांगु

धवाका लिहायेके बिया न्हूगु दयेके बिल । न्हूगु धवाका दयेके धुंका राजा यात धाल - “देव ! धवाका तैयार जुल । कल्लय्या दिः भिगु नक्षत्रय् लाना चवन । उगु समय् यात चुके मयासें, वयं मछ्वसें बलि बिया धवाका स्थापना याये मल ।”

“आचार्य ! बलि कर्म यायेत भाः छु छु मा ?”

“देव ! तःतः धंगु लोखाय् तःतः धंपि देवतात दु । उके पिङ्गल वर्णयाह्य, म्हुतुइ च्वंगु वाः छ्वाहीं पिहीं वह्य, भले उह्य ब्रम्हु मांः व्वापिनि हिः पाखेंनं शुद्ध जुह्य ब्रम्हु छ्ह्य सित स्याना बलि कर्म याना वयागु शरीरयात थुना न्गु शरीरया द्योने लोखा छुयेना । थथे यात धायेवं छपिस ब नगरयात कल्याण जुइ ।”

“आचार्य ! छपिस धाह्यथे ब्रम्हु यात स्याना धवाका प्रतिष्ठित याना बिज्याहुँ ।” धका राजां भाजा बिल ।

पुरोहित ब्रम्हुं थःह्य सिनं मनं तुनाथें सिद्ध जुइगुलि सन्नुष्ट जुल । “कल्ले जि शत्रुया तमाशा स्वय्” धका लय्लय् ताया छें वन । मनया खँ मनय्सं तयातये मफया थः जहान-यात धाल - “पापी चण्डालनी ! भाः छ सुनापं भूलय् जुया रसरङ्ग याई ? कन्हे छं ल्यवयात स्यान दक्षिण धवाकाय् बलि यायेगु जुल ।

“निरपराधियात छाय् स्यायेगु ?” धका मिसां न्यन ।

पिगलं धाल - “छं ल्यव जुया च्वंह्य घोर पिगल यात स्याना वयागु लाः व हिः द्वारा बलि कर्म याना नगरया द्वार-यात प्रतिष्ठित या धका राजां भाजा बिया बिज्याय् घुंकल । उके कल्ले वैत स्याना बलिकर्म यायेगु जुल ।

ब्रम्हुनीनं उगु खँ न्यनेवं मन थाते तये मफया छह्यः दूत-
द्वारा उगु खबर बीके छवल - “राजां घोर पिङ्गल ब्रम्हु यात
स्याना बलि कर्म याइगु जुल, यदि म्वाना च्वने मन दुसा छ
सहित छ थें जापि ब्रम्हुत सकलें थुगु देश त्वःताः याकनहे
बिस्युं हूँ ।

उगु खबर न्यना घोर पिङ्गल बिस्युं वन । घोर पिङ्गल
बिस्युं वंगु सिइका वथें जापि सकलें ब्रम्हु त बिस्यु वन ।
बिचरा राज पुरोहितं थुगु खबर स्युगु मखु ।

पुरोहित सुथय् ह्लाप्पाहे दना राजा याथाय् वना घाल -
“महाराज ! फलाना थासय् छह्यः घोर पिङ्गल धयाह्यः ब्रम्हु
दु, वयात ज्वना धन व्वना हि, धका आज्ञा विया बिज्याहूँ ।
आचार्यं धागु अनुसारं घोर पिङ्गल यात ज्वके छवत । तर
राजपुरुषपिसं गननं घोर पिङ्गलयात लुइके मफुत इपि राना
याथाय् वना घोन पिङ्गल जक मखु वथें जापि सकलें बिस्युं
वंगु खँ कन । “मेमेयाय् नं माला वा” धका माय्के छवत ।
इमिसं सारा नगरय् माला स्वन्नं लुइके मफु । याकनं माला
वैत ज्वना वाः धका राजां आज्ञा ब्यु बलय् राजपुरुषपिसं
घाल - “महाराज ! छपिनि राजगुरू बाहेकं थ्व देशय् मेपि
सुं खने मदु । उकें पुरोहित यातहे स्याना बलि कर्म याये
मालि ।”

राजां धया बिज्यात “पुरोहित यात स्याये ज्युगु मखु ।”

“महाराज ! छपिसं छु धया बिज्याना ? यदि थौं
धवाकाय् ल्वखा छुई मफुत धाय्वं नगर असुरक्षित जुइ
आचार्यं धया विज्यागु दु, यदि थौं या विनय् ल्वखा छुई
मफुत धाय्वं थुगु शुभ घडी बयेकेत हानं दच्छी पिये माली ।

दच्छीतक ध्वाकाय् त्वखा मतसें च्वनेवं शत्रुतयत् की नापं
 ल्हायत मौका बिइथे जुइ । न्ह्याथे याना जुसां वैत स्याना
 मेथि ब्रम्हुतय् पाखे बलि कर्म याका दक्षिण द्वार प्रतिष्ठित
 याका बिज्याहुँ ।

राजां न्यना बिज्यात - "भाचार्ये जाह्य मेह्य सुं पण्डित
 ब्रम्हु दुला ?"

महाराज ! वसपोलयाहे शिष्य तक्कारिय धाह्य त्याय्-
 मह्य ब्रम्हु छह्य दु । वयात पुरोहित पद बिया दक्षिण द्वारया
 मङ्गल कर्म याका बिज्याहुँ । इमिगु खँ न्यना राजां तक्कारिय
 पण्डित यात् सःता राज पुरोहितया पद बील । अल्य् पिगल
 पुरोहितयात स्याना बलि कर्म बियेगु भाजा बील । पिगलं
 थःत स्याना बलि कर्म बिइगु मस्यु । उके व प्रसन्न पूर्वकं
 फुतिसाथं नगरया दक्षिण द्वारय् थ्यंक वम । अनः राज आज्ञा
 अनुसारं पिगल पुरोहितयात ज्वना पाता कसय् याना चिना
 तैतल ।

बोधिसत्वं अम बलि विथाय् गाः म्हुइका छ्चाखेलं पर्दा
 चाहुइका तल । तक्कारिय पण्डित वः आचार्य उगु पर्दाया दुमय्
 नापं च्वःच्वन । अनयागु परिस्थिति गतिविधि खंका भाचार्यं
 ध्वाथुइकल कि थन आः जित भि जुई मखुत । जि अवश्यनं
 थौं मृत्युया सन्मुखय् थ्यंम्ह जुल ।

वं बिचा यात - जि थःत हित जुइगु ज्याः सना । तर
 मूर्ख जुयागु कारणं थःगु म्हुतु यात चिना तये मफुत खँ मकसे
 सुं च्वने मफुत । सुं च्वने मफुगु कारणं याना जि यादनं
 पापीम्ह मिसायात गुप्तगु खँ धाय्लात । थन जित स्याका

चवने माःगु थःहे मूर्ख जुयागुलि खः । उकें जि स्वयं थःत
 स्याकिह्यः व्यक्ति खः । थुगुहे खँ व्यक्त यायेत थः शिष्य
 बोधिसत्त्वयात सःता थुगु गाथा न्यंकल । -

अहमेव दुब्भासितं भासि बालो
 भेकोव अरञ्जे अहिं अह्वमानो,
 हक्कारिये सब्भमिमं पतामि
 न किरिव साधु अति बेलं भाणि ॥१॥

अर्थ - मूर्खताया कारणं जिहे धाय् मज्जुगु दुर्भाषित खँ
 धया । जंगलय् व्यांचां थःगुहे सःलं थःत नइह्य सर्पयात सःति
 थें, हे तक्कारिय ! अथेहे जिनं थ्वः गालय् क्वक्वाइह्य जुल ।
 दुर्भाषित खँः याकनं धाय्गु भि जुइगु मखु ॥१॥

आचार्यया खँः स्यना बोधिसत्त्वं आचार्यय त सम्बोधन
 याना थ्व गाथा धाल -

पप्पोति मच्चो अति बेलं भाणी
 एवं वधं सोक परिद्वं च,
 अत्तान मेव गरहासि एत्थ
 आचरे यं तं निक्खणन्ति सोब्भे ॥२॥

अर्थ - आपालं दुर्भाषित खँ ल्लाइह्योसित थय्यहे षोक,
 दुःख व स्याय्का चवनय् मालि । भो आचार्य ! थ्व गुगु
 छपिन्त गालय् थुनिगु खः आः थुगु विषय छपिसं थःह्यः
 सित्ते दोष व्यु ॥२॥

थ्व गाथा धाय् धुंका बोधिसत्त्वं थः आचार्ययात्त धाल -
 आचार्य ! थःगु म्हुतु यात संवर याना तये मफुगुलि छपिसं

जक थयय् दुःख भोग याये माःगु मखु, मेपिसंनं दुःख भोग
याःगु दु, धरुा पूर्वं कालया बाखँ न्यंकल -

ग) अतीत बाखँ

पूर्वं कालय् वाराणासी काली धयाह्यः वेश्या छम्ह दु ।
बया तुण्डिल धयाह्य किजा छम्हःनं दु । तुण्डिल धासा मिसा
गुलु, भय्ला गुलु व जूः गुलुनं जुया च्वन । ततामं विइगु दांः
फुकं उगुहे नशाय् लाना दांः फुकिगु जुया च्वन । किजाया
उगु बानि त्वता छ्वकेत बारंबार धाइगु । तर किजां तताया
खँः न्यंगु मखु । व स्वंगू मध्यय् न्ह्यागु जुसां छगु मशेलि
पदार्थय् भूलय् जुइह्य जुया च्वन । छक वं जूः ह्यितू बलय्
थः ह्यः सिनं पुनातगु वसः तकनं जू ह्यिता फुकल । भन्तय्
कय्ता छपु जक चिना छें लिहाँ वल । तताह्यसिनं उगु खँ
सिइका थः दासिपित धाल - यदि जि किजा छें दुहाँ वल
धासा, वैत कक्कु ज्वना पितना छ्व । दासिपिसं तुण्डिल छें
दुहाँ वःबलय् अथेहे यात । वैत छें दुमकागुलि याना त्वखाय्
सं च्वना ख्वइ च्वन ।

छह्य सेंठया काय् ह्नि दोछी दांः ज्वमा, काली याथाय्
वइह्य जुया च्वन । सेंठया काय् अन वःबलय् तुण्डिल ख्वया
च्वंगु खंका न्यन - “तुण्डिल ! छ छाय् थन च्वना ख्वयागु ?”
तुण्डिलं धाल - दासिपिसं जित छें दुमकासें कक्कु ज्वना
पितना हल ।

“अथे खः सा भासि ! जि छं तता याथाय् वना धावने।
सेंठया काय् कालीयाथाय् वना धाल - “छं किजा कय्ता

छपुजकं चिना रव रवं त्वखाय् दन्ना च्चन । वैत थन दुमकासें
छाय् पिनय् तैनया ? वैत पुनेत्त छाय् वसः मबिया ?

कालीं घाल - 'जि वैत छुं विये मफु, यदि थं वैत योसा
ब्यु । अन वेश्या याथाय् प्रथा थथय् जुया च्चन - दोछीं दां
ज्वना वनिबलय् न्यास दां: वेश्यायात् बियेमा । न्यास दां: या
वस, सुगन्धित बुलेगु वः मालाया मू: जुया च्चन । अन षड्पि
मनुत्तयसं वयाके च्चंगु वसः, सुगन्धित व माला न्याना कया
चच्छि द्यना कल्लय् उगुहे वसतं पुना छे लिहाँ वन्निगु जुया
च्चन । उके सेंठन न्याना कागु वसतं पुना, थगु वसः तुण्डल-
यात् बिल । तुण्डल सेंठं ब्युगु वस पुना, लय् ताः तां घाल -
ततां जित वस मग्गुसां मेपिसं बिइ धका तःतःसकं हाला
भत्ति पसलय् वन । ततावं उगु खँ: सिइका दासिपित घाल -
व थन छे वइबलय् वं पुनातगु वस फुकं खुना बिया निर्वस्त्र
जुइक थनं पितना छ्व । तुण्डल छे वःबलय् इमिसं अथय्हे
याना बिल । वं निर्वस्त्रहे छे नं पिहाँ बल । वयात् स्वया
मनुत्तयसं लाय्लाय् बुल । वं लज्ज्या चाया घाल - जि थथय्
निर्वस्त्र जुया जुइमागु मेपिसं याना मखु, जिहे याना खः ।
जि हे थःगु गहुतुयात् वशय् तय् मफुगुलि थ्व गति जुयेका
च्चने माल । धका स्वपूगु गाथा हाल -

कि मे व तुण्डल आनुपुच्छेय्यं
करेय्य सं भातरं कालिका यं,
नगोवहं वत्थु युगञ्च जिनो
अयस्मि अत्थो अहु तादिसेव ॥३॥

अर्थ - जि तुण्डिलया खँ छु न्यनय कि कालिकां विजा-
यात छु यात ? जिः थः हे पचिनांगा जुये माल । छजो वसनं
गुका च्वनय् माल, थ्वः नं अजागुहे मामला जुल ।

मेगुनं बाखँ कन - वाराणसीया गौचरणय् निह्य फेः
त्वाना च्वन । अबलय् इपिं त्वाना च्वंगु छह्य पंक्षीं स्वया
च्वनय् मफया विचा यात - थुपि थथेहे त्वाना च्वन धासा,
थुमिगु छ्यं तज्याना सीना वनि । जि थुमिगु त्वापु यात पना
शान्ति याना वियेमाल धका मति तथा त्वाना च्वंथाय् वना
घाल - 'पाजु, पाजु ! छिपिं आमथे त्वाये मते । त्वाना
च्वंरि फेःतय्सं वया खँ मन्यं । थःगु खँ मन्यंगुलि याना उह्य
पंक्षी फेःयागु छक छक ह्यय् च्वना, छक छक छ्यनय् च्वना
त्वाय् मते धका पना जुल । इमिसं वया खँ मन्यंसं त्वाना
च्वन । आखिन्य् पंक्षी घाल - छिपिं यदि त्वाना च्वनेगु
जुसा जित स्याना त्वाः धका निह्यः फेःया दथुइलाक च्वना
त्रिल । इपिं परस्पर छ्यं त्वाका त्वावलय् उह्यः पंक्षी
लोमय् मसला नियथे नचूल । उह्यः पंक्षीनं थःगुहे कारणं
सीना वने माल धका प्यंगुगु गाथा घाल -

यो युज्जमानानं अयुज्जमानो

मेण्डतरं अच्चुपती कुलिङ्को

सो पिसितो मेण्ड सिसरेहि तत्थ

अयं पि अत्थो अहु तादिसो व ॥४॥

अर्थ - गुह्य पंक्षी थः मत्वासानं त्वाना च्वंरि फेःया
दथुई बना च्वंवन, उह्यः पंक्षी फेःया छ्यं द्वारां नचूका
च्वने माल, थ्वः नं अजागुहे मामला जुल ।

मेगुं बाखँ - वाराणसीया मनुतेसं, छह्यः साःजवामं
मिनातःगु ताड सिमा खंरुल । इमिसं ताड सिमाय् सया
च्वंगु फन काय्या निमित्त इपि मध्यय् छह्यः पासायात्
सिमाय् गय्कल । व सिमाय् गया ताड फल कुरका हया
च्वंबलय् काल सर्प छह्यः उगु ताड सिमाय् थाहाँ वन ।
सिमाय् क्वय् च्वना च्वंपि मनुतय्सं दण्डादीं दाल । अयनं
उह्यः सपयात् पने मफु । इपि मनुतय्सं सिमायसं च्वंः च्वंह्य
पासा यात् सर्प सिमाय् थाहाँ वया च्वगु धाल । सिमाय्
च्वंह्य मनु ग्याना साप जुक हाल । व ग्याना हागु कारणं
सिमाय् क्वय् च्वंपि मनुतयसं काचाकाचां गाःत्वया प्यंगु
कुनय् प्यम्ह मनुखं ज्वना धाल - छः थ्वः गाः या दथुइ
लाक हाम फालय् जुया वाः । सिमाय् च्वंम्ह मनु सिमाया
कच्च य यः गा या, दथुइ लाक क्व व्वा वल । व च्वय्लं
क्वव्वावगु कारणं प्यम्हःसिनं फया काय् मफया, गाः ज्वना
च्वंपि मनुतय्गु परस्पर छ्यं त्वाना कपा तज्याका मृत्यु जुल ।
थ्वः खँ प्रकट यायेया निमित्त न्यापूगु गाथा धाल -

चतुरो जना पोत्थकं अग्गहेसुं
एकं च पोस अनुरक्खमाना
सब्बे व ते भिन्नसिरा सयिसु
अयं पि अत्थो अहु तादिसो व ॥५॥

अर्थ - छम्ह मनुयात् बचय् यायेया निमित्त प्यम्ह मनु
तय्सं ख्वातुगु गाः ज्वना फया च्वन । इपि सकलें परस्पर
छ्यो त्वाका तज्याका सीना वन । थ्वः नं अजागुहे मामला
जुल ।

मेगुनं बाखँ - वाराणसी च्वपि खुँ तय्सं च्वलय्, फैः
 खुया काईणि जुया च्वन । इमिसं छन्हू छह्य च्वलय् खुया
 जंगलय् स्याना नयेत यंकल । इमिसं च्वलय्चिया त्वाथय
 चिना यं का जंगलय् छथाय् पं कालय् चिना तल । कह्ले कीसं
 थ्वैत स्याना ला नये धका सल्लाह याना लिहाँ वन । कह्ले
 खुनु च्वलय्पात स्याना ला नयेत सकलें मुं वल । तर इपि
 अन वःबलय् सुतानं चुपि ज्वना मवःगु जुया च्वन । स्याना
 छ्बय्या निम्ति चुपि ज्वना बये त्वमंगुलि इमिसं घाल - थ्व
 च्वलय् पुग्गानह्य जुया च्वन । थ्वपात त्वःता छ्व धका
 खिपः फेना त्वःता छ्वल ।

उगु हे बखतय् छह्य पं ध्यनिह्य मनु वयाः पं ध्यना थःत
 गायेवं कह्लेनं वयाः पं ध्यनायंके धका मती तयाः थःह्यसिनं
 ज्वनाः वःगु पा अनसं त्वःता बन । च्वले थः मुक्त जुगुलि पं
 कालय्सं लय्तातां ति ति न्हुया ह्याता च्वन । अथे ति ति
 न्हुया जबले ल्युनेया तुति पायात तिन्हइका छ्वल । उगु
 पा छथाय् थ्वाक्काक् सः वय्क् कुतुं वल । खुँ तय्सं व सः
 वगु ताय्का छु थें धका माला स्वः वंवल्य् पायात खंकल ।
 इमिसं पा लूगुलि लय् ताया वैत स्याना लाः दायेका नयाः
 वन । व च्वलय्नं थःगुहे कारणं सीना वन । थ्वहे प्रकट याय्त
 खूपुगु माथा घाल -

अजा यथा वेलुगुम्बस्मि बद्धा
 अवेखिपेन्ति असिकज्जगञ्छि,
 तेनेव तस्सा गलकावकन्तं
 अयंपि अत्थो अहु तादिसो व ॥६॥

अर्थ - गथे पंथा कालय् चिना तःम्ह च्वलय् त्वःतुबलय्
 थःगुहे तुति पायात थ्वात । उगुहे पां वैगु गःपः ध्यना बिल ।
 थ्व नं अजागुहे मामला जुल ।

थःगु वचनयात संवर याना आपालं खँ मल्लाइहा व्यक्ति
 मृत्यु भयं मुक्त जुइन धका बोधित्त्वं किन्नरया बाखँ कन -

वाराणसी च्वंहाः छहा शिकारीया काय् शिकारया
 निमित्त हिमालय् वन । अलय् वं छगु उपायद्वारां मिसा मिजं
 निहा किन्नरयात लाना हल । वं इमित यंका राजायात बिला
 राजां किन्नरधयापि गबलय् नं मखंगु जुया च्वन । उके
 शिकारीयाके ग्यन - शिकारी ! थुमिगु विशेषता छु ?
 "महाराज ! थुमि मधुर स्वर पिकया म्ये हासा, बांलाक
 प्याखँ ल्हुई सः । मनुन थुपिथे म्ये हालेनं सई मखु, प्याखँ
 ल्हुइनें सई मखु ।" राजां शिकारीयात आपालं दां बियाः,
 बिदा बियालि किन्नरीतय्त घाल - "म्ये हाः प्याखँ ल्हु ।"
 इमितं विचा यात - यदि जिमितं म्ये हालि बलय् व्यञ्जन-
 यात पूरा पूरा कथं व्यक्त याये मफुत धाय्वं म्ये बांलाई मखु,
 म्ये बांमलात धाय्वं जिमित निम्हा याई । थुगु कारणं
 जिमित राजां स्यानानं छ्वय् फु । अलय् आपालं खँ ल्लाइ
 बलय् मखुगु खँ नं ल्लाय् मालि । मखुगु खँ ल्लाय् मालि धका
 ग्यानाः, राजां वारम्बार घालनं इमितं खँ नं मल्ला प्याखँनं
 सःहु । राजां तँ पिकया घाल -

न यि मे देवा न यि गन्धर्व पुत्ता
 मिगा इमे अत्थवसाभता इमे

एकञ्च नं सायेमासे पचन्तु

एकञ्च नं पातरासे पचन्तु ॥७॥

अर्थ - थुपिं म देवता खः, न गन्धवं पुत्र खः । थुपिं मृग खः । थन थुमित धनया लागि हःगु खः । थुपिं निह्यः मध्यय् छम्ह बहनो नयेत दाय्कि, छम्ह सुथय् नयेत दाय्कि ॥७॥

किन्नरीं विचा यात - राजा आः तँचात्त । निस्सन्देह जिमित स्याना छ्वई । आः फ्वं वायेगु समय् खः धका वं थुगु गाथा धया हल -

सतं सहस्सं दुब्भासितानं

कलंपि नाग्घन्ति सुभासितस्स

दुब्भासितं सङ्कमानो किलेसो

तस्मा तुण्हिं किं पुरिसा न बाल्या ॥८॥

अर्थ - लखं लख दुर्भाषित (ज्याःलगे मजुगु मभिगु खँः) ह्वायेगु स्वयानं, छग सुभाषित (ज्याःलगे जुगु भिगु खँ) ह्वाइ बलय्, दुर्भाषित ह्वायेगु छगुहे नं बराबर मजु । दुर्भाषितया भयं याना दुःख सिये मालिगु कारणयात सिइका पुरुष संक च्वन, मूर्खताया कारणं मखु ।

राजा किन्नरया खँय् प्रसन्न जुया थुगु गाथा धाल -

या मे सा ब्याहासिं पमुञ्चयेतं

गिरिं च हिमवन्तं नयन्तु

इमं च खो देन्तु महानसाय

पातो च नं पातरासे पचन्तु ॥९॥

अर्थ - श्व गुम्हसिनं खँ ल्लाना च्वम, वयात त्वःता
 छ्वया हिमालय् यकि । तर थुह्मसित भूतुलि यंका व्यु ।
 सुथय् श्वयागु ला नय्गु जुई ॥६॥

किन्नरं राजाया खँ न्यना बिष्वा यात - यदि जि सुंक
 च्वं च्वन घासा जित अवश्यनं स्याना छ्वई । आः खँ ल्लाये
 मालि धका थुगु गाथा धाल -

पञ्जुन्ननाथा पसवो, पसुनाथा अयं पजा,
 त्वं नाथोस्मि महाराज, नाथोहं भरियाय च
 द्विन्नं अञ्जतरं ज्त्वा, मुक्तो गच्छेय्य पब्बतं ॥१०॥

अर्थ - पशु सुपाय् निर्भर जुई, जनता पशुया उपरय्
 निर्भर जुई, महाराज ! जि छपिनि उपरय् निर्भर जुया
 च्वना । श्व जिह्म मिसा जिगु उपरय् निर्भर जुया च्वन ।
 जिपि निह्म मध्यय् छह्म सीत धयागु सियेवं मेह्म मुक्त जुया
 हिमाल पर्वतय् वने ॥१०॥

किन्नरं धाल - महाराज ! जिमिसं छपिनि आज्ञायात
 पालन मयाय्या निमित्त सुंक च्वनागु मखु । तर खँ ल्लायेगुलि
 दोष खका सुंक च्वनापि खः, धका निपु गाथा प्यंकल -

न वे निन्दा सुपरिवज्जया च
 नानांजना सेवितब्बा जनिन्द,
 येनेव एको लभते पसं सं
 ते ने व अञ्जो लभते निन्दितरं ॥११॥
 सब्बो लोको परिचित्तो अचित्तो
 सब्बो लोको चित्त वसम्हि चित्तो

पच्चेक चित्ता पुथु सब्ब चित्ता
कस्सोध चित्तस्स वसे न बत्ते ॥१२॥

अर्थ — जो महाराज ! नाना प्रकारया जनपि नापं
संगत यायेमाः । निन्दां बचय् जुइगु भःपु मजु । गु गु खँयात्त
छह्मसिनं प्रशंसा याई, वहे खँयात्त मेह्मसिनं निन्दा
याई ॥११॥

सारालोक परचत्तिपि, अचित्त खः । सारा लोक थःगु
वित्तायात्त स्युगु कारणं वित्त दुह्म खः । नाना प्रकारया सारा
प्रागीया चित्त पृथक पृथक खः । थन सुयागुहे चित्तया बशिभूत्त
जुया विज्याय् मते ॥१२॥

राजां विचा यात्त — किन्नर पण्डित खः, यथार्थं खँ धया
च्वन । राजा प्रसन्न जुया अश्विन्म गाथा धाल —

तुण्ह् अहु किं पुरिसो सभरियो
यो दानि व्याहसि भयस्स भातो
सो दानि मुत्तो सुखितो अरोगो
वाचा किरेव अत्थवती नरानं ॥१३॥

अर्थ — गुपि किन्नरत ग्याःगु कारणं याना खँ ह्लात्त, भाः
हानं सुं क च्वं च्वन । इपि आः मुत्त जुल, सुखि जुल,
निरोगी जुल । मनुत्ते निमित्त वचनहे कल्याणकारी खः ॥१२॥

राजां किन्नरपित्त लुँया पँजलय् स्या, व हे शिकारीयात्त
सःता थुमित्त गनं ज्वना ह्यागु खः अनहे यंका खःता व्यु
धका आज्ञा विल ।

बोधिसत्त्वं थः आचार्ययात धाल - आचार्य ! विस्तर
 पिसं वचनयात संयम याःगु कारणं, समय स्वया ठीक इलय्
 खँ ह्लागुलि इपिं मुक्त जुल । तर छपिं दुर्भाषित जुगु कारणं
 महान दुःख यात प्राप्त जुल । आचार्य छपिं ग्याना विज्याय्
 मते । छपिनि ज्यानयात जि रक्षा याना बिये धका आश्वासन
 त्रिल । पुरोहितं धाल - तक्कारिय ! आः जित छंहे रक्षा
 याना व्यु ।

बोधिसत्त्वं धाल - आः नक्षत्र योग ठाक मजुनि ह्लि
 बितय् जुया वनालि सीइ धुंक्हुह्य छह्य फँ काय्के छ्वल ।
 आचार्ययात ह्याथाय्सां छथाय् विज्याना जीविका याना
 बिज्याहुँ धका सुयातनं मसिक विदा बिया छ्वत । सीःह्य
 फँयात बलि विपा दक्षिण द्वारया त्वखा स्थापना यात ।

शास्तां थब धर्मदेशना धुंका 'भिक्षुपि, कोकालिक आः
 जकं मखु ह्लापानं वचन संयम मजुगुलि मृत्यु जुई मालि त्यंगु
 खः, धका जातक बाखँयात मिलय् याना बिज्यात । उबलय्
 याह्य पुरोहित ब्रम्हु कोकालिक हे खः । तक्कारिय पण्डित
 जि हे खः ।

३१०. महचक जातक

“सकुणो मह्यको नाम . . . . .” ध्व शास्तां
जेतवनय विहार याना बिज्याबलय् आगन्तुक सेंठया बारय्
आज्ञा जुया बिज्यात ।

क) वर्तमान बाखें

श्र वप्ती आगन्तुक घयाह्य धनवानह्य सेंठ छह्य दु ।
वंः सुयातं छुं बिह्य मखु, थःह्यसिनं नयेगु, खनेगु याइह्यनं
मखु । नाना प्रकारया स्वादिष्ट भिगु भोजन हया व्युसां
नइन्ह मखु । चोकि जाकिया जा अथवा धेरू बालाः तःगु
जक नइह्य जुया च्वन । निभालय् पाना भत्तरं बुलातःगु वसः
हया व्युसां उगु वसःयात छथाय् तया, ख्वातुक थाना तःगु
काप व सैंः दुगु वःसः पुनिह्यः जुवा च्वन । आजानीय, भिह्य
सल, मणि व लुं चित्रणयाना छायापिया तःगु रथ हया बिह्य
बलय् उगु रथयात छथाय् चियेका, लप्ते हःया पलि दुगु सिया
ढण्डालि दुगु रथय् गया वनिह्यः जुया च्वन ।

वं जन्मभरहे दानादि पुण्य कर्म छुं मया । पुण्य कर्म छुं
मयागु कारणं सीना बनेवं रोरुव घयागु नर्के जन्म काः वन ।

बह्य सेंठया मेपिं सुं सन्तान मदुगुलि, सारा सम्पत्ति
राज पुरुषद्वारां ह्यनु बिका राज भण्डागारय् यंका तया

ब्रिल । सारा सम्पत्ति राज षण्डागारय् तयेधुंका प्रसेनजित
 राजा सुथय्या भोजन सिधय्का भगवान् बुद्धया दर्शन निम्ति
 जेतवनय् सवारी जुया विज्यात । भगवान् बुद्धयाथाय्
 विज्याना वस्पोलयात् वन्दना याना थःत योग्य जुगु थासय्
 च्वना विज्यात् ।

भगवान् बुद्धं राजायाके न्यना विज्यात् – महाराज !
 थाः थौः कल्लय् छवि छाया जित सेवा यायेया निम्ति
 विमज्यामा ?

“भन्ते ! थन श्रावस्ती देशय् आगन्तुक सेंठ छह्य सीन ।
 वन । वया सम्पत्ति भोग याइपि मेविं सुं व्यक्ति मदुगुलि
 याना छें च्वंगु धन सम्पत्ति ल्लेय्तः ल्लय्नु लगे जुल । उगु
 सम्पत्ति ल्लेय्का च्वनागुलि याना छपिनि दर्शन थाः थये
 मफुत्त । वः साहुया उलिमच्छि धन सम्पत्ति दतनं न थ ह्यसिनं
 साक नल, न तिल, न सुयातं छुं दानहे यत्त । वया सम्पत्ति
 राक्षसं सुरक्षा याना तःगु पुखुर्थे हे जुल । व बाँलाक साक भिक
 छह्यनं मनः, मनमोज नं मयाः, भवभोग सम्पत्ति भोगय् याये
 मखक भाखिरय् अर्थे हे सिना वन । थपाय्सकं नुगः स्याह्य,
 कजूस अपुण्यवानम्हः मनुयात्त उलिमच्छि धन सम्पत्ति गय्
 याना दत्त ? थःके दुगु धन सम्पत्ति भोग यायेत्त थयाके छु
 जुया इच्छा मखल ?”

बुद्धं थया विज्यात् – “महाराज ! धनया प्राप्ति अलय्
 दुगु धनयात् भोग थाये मखंगु थ्व नितां वया हे कर्मया
 फल खः ।

उगु कर्मफलया विषय मस्यूगुलि राजां भगवान् बुद्धयाके
 वयागु पूर्व जन्मया खँ न्यनेत्त प्रार्थना यात्त । भगवान् बुद्धं

राजाया प्रार्थनायात स्वोकारयाना आगन्तुक सेंठया पूर्वं जन्मया खँ कना विज्यात ।

ख) अतीत बाखँ

पूर्वं काल्य वाराणसो ब्रह्मदत्तं राज्य याना च्चंबलय्, वाराणसो सेंठ छह्हा, अभद्धावान, कपति, सुयातं छुं नकेगु, त्वंकेगु व पुनेगु धयागु छुं हे मबिह्यः जुया च्वना व साहु छन्हु राज दर्बार्य् बना च्चंबलय् वाराणसो नगर्य् तगरश्चिखि प्रत्येक बुद्ध छह्हाः भिक्षातन याना च्चंगु खंकल। वः साहुँ वस्पोल-यात वन्दना याना न्यन - भन्ते ! छपित्त भिक्षा प्राप्त जूल-ला ? प्रत्येक बुद्धं धया विज्यात - "सेंठ ! जि भिक्षा पवना च्वना ।" अलय् सेंठ थः मनुयात सःता धाल - थ्वस्पोल-यात छेंः व्वना यंका जिगु खाताय्मं फेतुका जिगु लागि जार्य् याना तःगु भोजन थ्वस्पोलया पात्र्य् तया व्यु ।

उह्य मनुखं प्रत्येक बुद्धयात छें व्वना यंका खात.य् फेतुका सेंठया जहानयात सेंठं धयाहःयें धाल । उगु खँ न्यना जहानं-ह्यसिनं नाना प्रकारया स्वादिष्ट भोजन पात्र्य् जाय्का लः ल्लाना विल । प्रत्येक बुद्धं भोजन दान कया सेंठया छें नं पिहाँ विज्याना, लँकथं विज्याना च्वन ।

सेंठमं राजद्वारिं लिहाँ थःनलय् प्रत्येक बुद्धयात खंकल । खनालि वन्दना याना न्यन - "भन्ते ! छपित्त भोजन प्राप्त जुलला ?"

प्रत्येक बुद्धं धया विज्यात - "महासेंठ ! प्राप्त जुल । सेंठं भिक्षा पात्र्य् स्वबलय् मन प्रसन्न याना तये मफुत । उबलय् सेंठं बिचा यात - थ्व भोजनयात यदि जि दास

वा ज्यामितयत् नकूगु जुसा जि ज्याः ब्वइ बलय् न्ह्याथेंजागु
थाकुगु ज्याः सना बिइ खै । ओहो ! जिगु हानि जुल घका
मन लय्ताय्का चवनय् मफुत । दान बिइबलय् स्वंगू समय्या
चेतना बाँलाका तये मागु खः । तर सेठं र्वंगू समय्या चेतना
मध्यम् दान विधुं कुबलय्पा चेतना बाँमलात । दानः र्ह्य
सितहे महान फल दै, गुह्यसिनं र्वंगू र.मय्स. चेतनाया शिका
पूर्वका च्वनि ।

पुब्बेव दाना सुमना भवाम,
ददम्पि चे अत्तमना भवाम,
दत्वपि चे नानुत्तपाम पच्छा
तस्माहि अह्मं दहरानमियरे ।
पुब्बेव दाना सुमनो, ददं चित्तं पसादये,
दत्त्वा अत्तमनो होति ऐसा यञ्जस्स सम्पदा ॥

Dhamma.Digital

अर्थ – दानः बिः न्ह्यः मन प्रसन्न याना च्वनि, दान
बिया च्वनि बलय् नं मन प्रसन्न जुया च्वनि, दान बिये धुंका
लिनं मयात्त अनुत्ताप जुइकि मखु । उकें त्रिमि- (व्वाः दय्कं)
काय् सिइ मखु ।

दान बिइ न्ह्यः नं मन प्रसन्न जुयेमा, बिया च्वनि बलय्
नं मन प्रसन्न जुयेमा, दान बिये धुंकालिनं मन प्रसन्न याना
तयेमा । श्वःहे दान यज्ञया सम्पत्ति खः ।

“युगु कारणहे मक्षाराज ! आगन्तुक महाजनं तगरशिखि
प्रत्येक बुद्धयात्त दान ब्यूगुलि आपालं धन प्राप्त जुल । तर

त्रिरा दान चेत्तनायात् पूर्णरूपं पवित्र याना तये मफुगुलि दुगु
घनयात् उपभोग याये मन मजुल ।

“भन्ते ! आगन्तुकु सेठयात् काय्मचा छाय् मदुगु ?”

“महाराज ! काय्मचा मदयेका च्वनय् मागु नं वं
यानाहे खः ।

राजां प्रार्थना यायेवं पूर्वं जन्मया खैः कना बिज्यात् ।

ग) अतीत बाखें

पूर्वकालय् ब्रह्मदत्तं राज्य याना च्वंबलय् बोधिसत्त्व
चय्गु कोटी घन दुह्यः सेठया कुलय् जन्म जुल । तधिक जुया
वसेलि मांः बी मृत्यु जुन । इमिगु मरणं लिपा किजायात्
नय् त्वनय्गु सुविधा बिया तल । परिवारया पालन पं षण
याना च्वंःच्वन । बोधिसत्त्वं गृहद्वारयात् दान शाला दयेकल ।
उगु दान शालाय् महान दान व्यूः व्यूं छें च्वंः च्वन । वया
काय् छम्हःनं दत्त । जत्र मचा न्यासि वनय् सल अबलय्
गृहस्थ जुया ज्याः सना भोग याना च्वने गुली दोष खका,
स्यागि जुया वनेगुलि भिः जुइगु खंका, काय् कला सहितं
सारा सम्पत्ति किजायात् लःह्लाना ‘अप्रमादी जुया दान बिया
च्वं’ घ णा उपदेश बिया ऋषि प्रब्रज्याया ढंगं प्रब्रजित जुल ।
अलय् समापत्ति घयागु ध्यान लाभ याना हिमालय्सं च्वना
बिज्यात् ।

किजायानं छम्हः काय्मचा दत्त । थः काय् तःधिकः
जुया वःत्रलय् बिबा यात् – यदि जिम्ह दाईया काय् म्बाना
च्वन घासा छेंःया सम्पत्ति अंशबन्दा याये मालि । अशवन्दा
याई वलय् निगू भाग तये मालि । भाग तया च्वनेगु स्वया

बरू दाईया काय्यात स्याना छ्वय् ज्यू । थ्वः हे दिचारकथं छ्वहु अवसर चूलाका खुसी यंका थुना स्याना छ्वल । स्याना लिहाँ वःबलय् मचाया मांःवं न्यन — जि काय् गो ? छं काय् खुसी च्वना मोल्हुया च्वंगु खः लिपा माला स्वयाबलय् मलु । मचाया मां नुग मछिका ख्वया च्वन ।

बोधिसत्त्वं थ्व समाचार न्यना, विचा यात — जि किजां मखुगु ज्याः यागु यात प्रकट याना बिये । वस्पोल आकाश मागं व्वया बिज्याःना वाराणसी थ्यंन बिज्यात । अन थ्यने-व थःगु वस्त्र बाँलाक पुना थःगु गृह द्वारय् बिज्यात । गृह द्वारय् दानशाला मखंवल्य् थुइकल किः थ्वः असत्पुरुषं दानशालानं मदय्का छ्वल । किजां थः दाई बिज्यागु समाचार न्यना, लेंः स्ववना बोधिसत्त्वयात प्रणाम याना थःगु छें यंका बाँलाक भोजन याकल । भोजनं लिपा, सुख पूर्वकं खँः ह्लाना च्वंबलय् बोधिसत्त्वं न्यना बिज्यात — जि काय् खनय् मदु, व गन दु ?

“भन्ते ! छरिनि काय् सीना वनय् धुंवल ।”

“गय् जुया सीना वन ?”

“खुसि लखय् मोल्हुया ह्यिता च्वंबलय्, गय् जुया सीत घाय् मफु ।

“असत्पुरुष ! छु छं मस्यु घयाला ? छंगु जालयात जि बाँलाक स्यू । छु छं थःह्यः तिनंहे वैत स्यानागु मखुला ?”
किजां छु विचारं काय्यात स्याना छ्वगु खः उगु खँः न्यंकल ।

बोधिसत्त्वं धाल — राजादिया कारणं नष्ट ज्वीगु सम्पत्ति यात छु छं रक्षा याये फैला ? मह्यक पंक्षी ब छंगु बिचय् छु अन्तर मदु, फरक मदु अलय् छु हे पः धका ?

बोधिसत्त्वं बुद्धलोला कथं उपदेश वियेथे ध्वः गाथातः
धया विज्यात -

सकुणो मह्यको नाम गिरिसानुदरा चरो,
पक्कं पिप्फलि मारुह्य मह्य मह्याति कन्दति ।
तस्सेव विलपन्तरस बिज सङ्घा रुमागता,
भुत्वान पिप्फलिं घन्ति विलपित्वेव सो दिजो ॥
एवमेव इधेकच्चो सङ्घरित्वा बहु धनं,
नेवत्तनो न जातोनं यथोधिं पटिपञ्जति ॥
न सो अच्छादनं भत्तं न मालं न विलेपनं,
अनुभोति सकिं किञ्च न सङ्गह्णाति जातके ॥
तस्सेवं विलपन्तस्स मह्य मह्याति रक्खतो,
राजानो अथवा चोरा दायदा येव अप्पिया,
धनमादाय गच्छन्ति विलपित्वेव सो नरो ॥
धोरो च भोगे अधिगम्म सङ्गह्णालि च जातके,
तेन सो कितिं पप्पोति पेच्च सग्गे च मोदति ॥

अर्थ - पर्वत, जंगल भलय् कन्दराय् च्वनिह्यः "मह्यक"
घयाह्य पंक्षो फल पाके जुया च्वंगु पिप्फलि सिमाय् च्वना
'जिगु जिगु' घका सः पिकया हालाः च्वनि । पंक्षो भथेय्
हालाः च्वः च्वःहे मेनेधि पंक्षागण वया पिप्फलि फल नया
वनि । उहाः मह्यक पंक्षो पिप्फलि फल मद्रय्वं ख्वया च्वनि ।
थथेहे धन गुलि गुलि मनुतः आपालं धन मुंका, नः थह्यसिनं
मई, नः थः थिति पित्त यथोचित्त्त ढंगं विमागु वस्तुतः हे
विई । पुनेगु, नयेगु, माला ववस्त्राय्गु, नस्वागु दुलेगु छु हे

याई मखु । नः वं छुं भोग सामग्रीत भोग याई, न थः थथिति
 पितहे नके, त्वक्केगु याई । वं थगु सम्पत्तियात 'जिगु जिगु'
 घका हाला रक्षा याना तःसामं, रूढ्यक् रूढ्यक् हे, हाय्क
 हाय्क हे कि राजां यंकि, कि शत्रुतय्सं सम्पत्तियात थःगु
 याना यंकि, उह्यः ब्रह्मि खामि ह्लाः जुया रूढया चबनि ।
 पण्डित पिसं भोग्य वस्तुयात मुंका थःथिति पित नके, त्वंके
 याई । थथे यायेवं वया कीर्ति फैलय् जुई, अलय् मरणं निपा
 स्वर्गय् वनि ।

थुगु प्रकारं बोधिसत्वं वैत घर्मोपदेश विया, ह्लापाथेंतुं
 दान वियेगु नियम दय्के विया, हिमालय् वना ध्यानावरिथत
 जुया ब्रह्म लोकय् विज्यात ।

शास्तां थवः घमंदेशना कना विज्याय्वं "महाराज !
 आगन्तुक सेंठं थः दाईया कःय्यात स्याना छ्घगुलिं वैत थौंः
 तकनं नः काय् नः म्हाय् दत घकाजातक्यात मिलय् याना
 विज्यात । उवलेया चिधिकम्हः विजा आयाःहः आगन्तुक
 सेंठं खः । दाई जुयाम्ह जिः हे खः ।

३२८. अननुसोचिय जातक

“बहुनं विज्जति भोति” थ्व शास्तां जेतवनय् विहार याना विज्यावलय् छम्हः गृहस्थया मिसा सीनावंगु कारणयात कया आज्ञा जुया विज्यात ।

क) वर्तमान बाखें

छम्हः गृहस्थया मिसा परलोक्य् वंगु कारणं याना मेल्लु-इगु, नयेगु, ज्याः यायेगु मन मद्यका, खालि मशानय् वना रुवया, हाला अनय् थः तः थः म्हं दाः दाः ताप कया जुइम्हः जुया च्वन । तर घःया दुनय् मत च्याः ना च्वंः थे थ्व या नुालय् तं श्रुतापत्ति मार्गया आधार प्रज्वलित जुया च्वन ।

Dhamma.Digital

शास्त्रां प्रातः कालय् लोकयात स्वया विज्यावलय् उम्हः गृहस्थयात दिव्य चक्षुं खंका विचायाना विज्यात — थ्व याः शोक मद्यका वियेत जिः वाहेक मेपि सुं मदु । जिः हे थ्व-या निम्ति आधार खः । थ्वयात श्रुतापत्ति मार्गं लाभ याकेत जि आधार जुया विये । घका भगवान भिक्षा विज्याना लिहाँ विज्यात । अलय् भाजन भपिया विज्याय् घुंका सेवक श्रामणेर छम्हः ब्रह्मा छें विज्यात । गृहस्थं भगवान छें विज्यागु खंका, वस्पोलयात स्वागत सत्कार यान छेंः दुक्काल । भगवान

बुद्ध लायातगु भासनय् फेतुना विज्यात । थः र्दयं भगवान-
यात वन्दना याना छखय् सिना फेतुल ।

शास्तां न्यना विज्यात— “उपासक ! छु छं पीड व दा
चवनाला ?

“खः भन्ते ! जिम्ह मिसा स्वर्गवास जुल । थः लुमंसे
वैगुलि याना मनय् पीड जक जुइगु । ”

“उपासक ! गुकिया धर्म तज्याइगु खः थ अर्दयन दक
मखु छक तज्याइ । उगु तज्याइ वलय् खवयेगु अनुचित खः ।
पूर्वं कालय् छम्हः पण्डितया मिसा — स्वर्गवास जुवलय् विचा-
यात — “गुकिया धर्म तज्याइगु खः व तज्यात” धका थुइका
पीड मका ।

थ्व हे कारणयात थया उपासकं शास्तायात उगु वाखँ
कनेत प्रार्थना यात । उपासकं प्रार्थना यागु कारणं अतीतया
वाखँ कना विज्यात —

ख) अतीत वाखँ

पूर्वं कालय् वाराणसी ब्रह्मदत्तं राज्य याना चवंबलय्
बोधिसत्त्व ब्रम्हु कुलय् जन्म जुल । तधिक जुयेवं तक्षशीलाय्
वना दक्कवः शिल्प सयेका थःगु छें लिहाँ वल । थुगु जातक
वाखनय् बोधिसत्त्व ब्रह्मचारी जुया चवन ।

मांः ब्वांनं बोधिसत्त्वयात मिसा छह्यः ह्य् माल धका
विचायाना ह्यावलय् धयार्थे धया च्वनिगु जुया चवन ।
इमिगु खँ न्यना बोधिसत्त्वं थथे धाइगु — छल्पोलपि स्वर्गवास
जुयेवं वि त्यागि जुया वने । गृह जंजालय् च्वंः च्वनेगु इच्छा
मदु । मांः ब्वांनं बराबर थः काय्यात व्याहा याये माल

घनान्यं च वंगु कारणं बोधिसत्त्वं लुंयाह्य छह्यः कुमारी
दयका धाल - थः जम्हः हे कुमारी लुइकल धासा व्याहा
याये ।

बोधिसत्त्वया मांः वानं उगु सुवर्णं प्रतिमायात गाडी
तत्रा आपालं आपालं अनुयाईपि नापं छ्वया धाल - छिपि
स हलें थ्व सुवर्णं प्रतिमायात सारा जम्बु द्वीपय् चाहिका
थ्व थें जाम्ह खंसा, थ्व प्रतिमा अनहे छें विद्या उम्हः म्हाय्
मचःयात थन ववना हिं । उवलय् पुण्यवानम्हः छम्हः ब्रम्ह-
लोकं च्युत जुया काशी राट्टय्सं छथाय् निगमय् चयगु कोटी
घन दुम्हः ब्राम्हणया कुलय् म्हाय्मचा जुया जन्म काः वगु
जुया च्वन । वयात सम्मिल हासिनि धका नांः तल । उम्हः
मयजु किखुदं दुवलय् अतिकं रूपवानम्हः अप्सरा समानम्हः
सरुतां अङ्ग सम्भ्रम्हः जुया च्वन । सम्मिल हासिनिया मन-
यनं गबलेंहे काम राग उत्पन्न मजु । अत्यन्तः ब्रम्हचारीणी
जुया च्वन । लुंः या प्रतिमा ज्वना चाः हिला जुपि मनूतः
अन थ्यं क वन । अनच्वंपि मनूतय्सं सम्मिलहासिनि थेंः ताया
घान - थ्व सम्मिलहासिनि थन छाय् वया च्वगुं ?

प्रतिमा ज्वना वपि मनूतय्सं इति हाला वंगु सः ताय्का
सम्मिलहासिनिया छें वना, सम्मिलहासिनिया विषय् कया व्या-
हाया निमित्त खँ ल्लात । उगु खँन्यना सम्मिलहासिनीं मांः
बौः यात पौः च्वया धाल-जि गृहस्थी जुया च्वनेगु इच्छा
मदु । जि छिपि मृत्यु जुया वनेवं त्यागी जुया वने । मांः बौः
पिसं उगु खँ मन्यसं थः म्हायया मन मदय्क मदय्कहे लुंया
मूर्ति कया अतिकं धुमधामकथं विद्या छ्वल ।

बोधिसत्त्व व सम्मिलहासिनिया ईच्छा मद्वहे व्याह्रा
याना विल । इपि छ खा छे, छ गुहे खाताय् देनानं छम्हसिनं
मेम्हसित्त राग दृष्टि मस्व । इपि निम्ह, निम्हः भिक्षुथे, निम्हः
ब्रम्हथे याना छथाय् सं च्वंः च्वन । दिन वित्तय् जुया व वं
छन्हुया दिनय् मां बौः पि स्वगंवास जुल । इमिगु शरीर कृत्य
वः याय्मागु ज्याः सिघयेका सम्मिलहासिनियात् रुता धा-
ल-प्रिये ! जिगु छेः या चय्गु कोटी धन, वः छंगु छेः या
चय्गु कोटी धनरा मालिकनी जुया च्वं । जि छेः त्वता प्रब्र-
जित जुया वनय् ।

सम्मिलहासिनि धाल — भार्य पुत्र ! छपि प्रब्रजित जुया
विज्याभा जिनं प्रब्रजित जुये । जि छपित त्वःते मखु ।

इपि निहा सिनं फुक्कं सम्पत्ति दान याना सम्पत्तियात्
खैः समान भालपा याना हिमालय पाखे बिज्यात् । इपि नि-
हाःसिनं तपस्वी वस्त्रं पुना प्रब्रजित जुल । चिरकालतक जंग-
लया फलफुल नया चिः पौउं पालु नयेत हिमालयं वाराणसी
रात्रोद्यानय् बिज्यात् ।

इपि अन च्वंः च्वंबलय् सुष्णुमारी परिव्राजिकां थः त
प्राप्त जुगु भिक्षा भोजन यागुलि रक्त विकार घटागु रोग
कल । उचित वास नय् मखगुलि शरीर दुर्बल जुल । बोधि-
सत्त्वं भिक्षातन विज्यइबलय् परिव्राजिकायात् नगरया द्वारतक
नापं वनः यं का, छथाय् फल्चाय् थ्यना थः स्वयं भिक्षाटनया
निमित्त नगरय् दुहाँ बिज्याइगु । उगु रूपहे दैनिक चर्या याना
बिज्याबलय् बोधिसत्त्व ह्यचनय् मदुगु समय् परिव्राजिकां थःगु
प्राण त्वःता वन ।

जनतापि परिव्राजिकाया अप्सरा समान बाँलागु रूपात
 खँहा अन स्वया च्वंपि सकलें नुग मछिका ख्वःया च्वन । वो-
 धिमत्व लिहाँ बिज्याबलय् मिसासीना च्वंगु खन । वरवोलं
 थये बिन्नाः य ना विज्यात गुकिया स्वबाब तज्याद्गु खः उगु
 अवश्यनं छन्हु तज्याइ संस्कार दक्वं अनित्य खः अनित्य
 संसारया गतिनं थद्यहे ख । गुगु सिपुति परिव्राजिबां प्राण
 त्वता वंगु खः उगुहे सिपुनिसं च्वना थःत प्राप्त जुगु भोढन
 भगिया विज्यात । भोजनं लिपा म्हतु च्वला बिज्यात ।

अन मुना च्वंपि मनुतयसं बोधिसत्वयाके न्यन -

“भन्ते ! थुह्यः परिव्राजिका छपिनि सु खः ?”

“गृहस्थपि ! जि गृहस्थ वलय् थुह्यः जिह्य मिसा खः ।”

इपि आश्चर्य चाया धाल - “भन्ते ! जिहिसं थ्वयात
 खना नुग मछिका पीडकया च्वन । छपि घाःसा नुगः मछिका
 ख्वया विमज्या । छाय् ख्वया विमज्याना ?”

“भवाना च्वंवल्य् थुह्यः जिह्य मिसा खः । आः परलोक्य
 बने धुंकल । जकें आः थुह्यः जि सुं पर्य मजुल । गुह्यः
 मेपिनि अधिनय् वन, उह्यसिया विषय कया छाय् ख्वय् ?

अन मुना च्वंपि मनुतयत्त बोधिसत्त्वं धर्मोपदेश वियेत थ्व
 गाथा भाज्ञा जुया विज्यात -

बहुनं विज्जति भोति ते हि मे किं भविस्सति,
 तस्मा एतं न सोचामि पियं सम्मिलहासिनि ॥१॥
 तं तञ्चे अनुसोचेय्य यं यं तस्स न विज्जति,
 अत्तानमनुसोचेय्य यं यं तस्स न विज्जति ॥२॥
 नहेव ठितं नासिन्नं न सयान न पद्धगु,

याव पाति निर्मिस्सति तत्रापि सरति वयो ॥३॥

तत्थत्तनि वत्तप्पद्धे दिनाभावे असंसये,

भूतं सेसं दयितव्वं वोतं अननमुसोच्चियं ॥४॥

अर्थ — आपालं छत्पोलपि मुना च्चथाय् थ्हः दु, थ्वया
म्ह्यनय् जि दुमानं आः जि सु परय् जुन ? उक्कें जि प्रियहः
सम्मिलहासिनिया वारय् शोक मयाना ॥१॥

उकियात हे अपशोच याः गुगु मनुतय्के मदंगु खः, थगु
त्रिषय अपशोच याः गुगु कि न्ह्यावले धयार्थे मृत्युया अधिनय्
वना च्चनि ॥२॥

दनि वलय्, फेतुना च्चनिदलय्, स्वतुला च्चनिदलय्
अत्रय् वना च्चनिदलय्या खँ ला छु धाय्गु मिखा तिसि
वलय् व कनि वलय् नं आयु फुना वनि ॥३॥

जव थःगु वच्छि आयु पूर्णं जुई अवलय् थः मृत्यु जुया
वने गुलिनं छुं शंहा मडु, उक्कें सकन प्राणीपित्त दया दयेमा,
विय् जुई धुं कगु यात कया शोक याये मज्यु ॥४॥

थ्व प्यपू गाथाद्वारां वोधिसत्त्वं अनित्यया ज्ञानोपदेश
विना विज्यात । जनतापिसं परित्राजिकाया डाइ संस्कार
यान । वोधिसत्त्वं हिमालय् विज्याना, ध्यान व अभिज्ञा
लाभ याना मरणं लिना ब्रह्म लोक्य् जन्म काः विज्यात ।

शास्तां थ्व धर्म देशना याना विज्यानालि, सत्ययात
प्रकाशित याना जातक यात मिलय् याना विज्यात । सत्य
उपदेशया अन्तय् उह्यः गृहस्थ श्रोतापत्ति फलय् प्रतिष्ठित
जुन । उवत्रय्या सम्मिलहासिनि आः राहुल माता खः ।
तप वी जुयाह्य जि हे खः ।

भिक्षु बोधिसेन पाखें अनुवाद जूगु सफूत-त्रिरत्न
वन्दना माला, तथागतया उपदेश व कृष्णायन
गोत्रको उत्पत्ति ।

मुद्रकः- शारदा प्रिन्टिङ्ग प्रेस, न्हूसाल, धर्मपथ, काठमाडौं ।